

Vergaderjaar 2012–2013

20 043

Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa

AL/ Nr. 93

VERSLAG VAN DE ZITTING 2013 (TWEDE DEEL)

Vastgesteld 11 juni 2013

1. Inleiding

De delegatie uit de beide Kamers der Staten-Generaal naar de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa ¹(PACE) heeft van 22 t/m 26 april 2013 deel genomen aan het tweede deel van de zitting 2013 in Straatsburg. Hiermee brengt zij verslag uit van de behandeling van de tijdens deze zitting geagendeerde onderwerpen en van de bijdragen van haar leden aan de debatten over die onderwerpen. De in dit verslag vermelde nummers van documenten kunnen worden gevonden op de website van de PACE ².

Zoals gebruikelijk aan het begin van deelsessies, heeft de delegatie een briefing ontvangen door de Permanent Vertegenwoordiger bij de Raad van Europa, mevr. drs. Ellen Berends die zich liet bijstaan door mr. Jan Rademaker, ambassadeeraad voor juridische aangelegenheden. Tijdens deze briefing ontvingen de leden van de delegatie informatie over de totstandkoming van het profiel van de opvolger van secretaris-generaal Jagland, die heeft laten weten geen twee termijn te ambiëren en per 1 oktober 2014 te zullen terugtreden. De zorgelijke budgettaire situatie binnen de Raad van Europa vormde een tweede onderwerp waarover mevr. Berends de delegatie nader inlichtte. De mogelijkheden om in de sfeer van de beloningen van het personeel van de Raad van Europa wijzigingen van substantiële aard aan te brengen zijn beperkt. Inkrimping van het aantal medewerkers door middel van vervroegde uittreding is vrijwel onmogelijk omdat de middelen voor het aanbieden van afvloeiingsregelingen ontbreken. De komende weken zullen besluiten moeten worden genomen over de wijze waarop bezuinigingen van € 3 mln. in 2014 en 2015 zullen worden verwerkt. Niet moet worden uitgesloten dat daarbij een takendiscussie zal moeten worden gevoerd.

¹ Leden: Vries, K.G. de (PvdA), Arib, K. (PvdA), Verheijen, M.L. (VVD), Franken, H (CDA), Broekers-Knol, A. (VVD), Dijk, P. van (PVV), Kox, M.J.M. (SP. Plaatsvervangende leden: Omtzigt, P.H. (CDA), Servaes, M. (PvdA), Azmani, M. (VVD), Backer, J.P. (D66), Strik, M.H.A. (GL), Faber-van de Klashorst, M.H.M. (PVV), Elzinga, A (SP)

² <http://assembly.coe.int>

Het voorzitterschap van het Comité van Ministers van de Europa dat op basis van de geldende regels in mei 2014 bij Azerbeidzjan zal komen te liggen, baart een aantal leden van de Raad van Europa zorgen wegens de magere «track record» van dat land op het terrein van de mensenrechten, de rechtshandhaving en de democratie. Ook in de politieke groepen van de Parlementaire Assemblee zullen over dit onderwerp binnenkort discussies worden geopend.

Mevrouw Berends wees vervolgens op een monitoringsmissie van het Congres van Lokale en Regionale overheden die in mei 2013 in Nederland zal plaatsvinden. Leden uit de beide Kamers zullen worden uitgenodigd daar aan deel te nemen.

Tot slot deelde mevrouw Berends mee dat de resultaten van de onderhandelingen over de toetreding van de EU tot het EVRM intussen ter beoordeling zijn voorgelegd aan het Hof van Justitie te Luxemburg.

Tijdens haar eerste vergadering in deze zitting op maandag 22 april 2013 heeft de Assemblee., mede op voorstel van de heer **Kox**, besloten een spoeddebat te houden over «Syrische vluchtelingen in Jordanië, Turkije, Libanon en Irak». Dit debat is gevoerd op donderdag 25 april.

In deze eerste vergadering heeft de heer **Omtzigt** naar voren gebracht dat het één van de leden, tevens vicevoorzitter van de delegatie van Oekraïne, de heer Vlasenko, niet mogelijk was naar de laatste deelsessie van de PACE af te reizen omdat hij ten gevolge van een uitspraak van een Oekraïense rechtbank zijn zetel in het parlement was kwijtgeraakt. Om die reden verzocht de heer Omtzigt de Committee on Rules of Procedure, Immunities and Institutional Affairs om de geloofsbrief van zijn vervanger in de Oekraïense delegatie, de heer Shevchenko, te onderzoeken.

De heer Omtzigt voegde toe dat Oekraïne het enige land is dat door het EHRM is veroordeeld op basis van artikel 18 van het EVRM dat handelt over het gebruik van het rechtssysteem voor niet wettelijke – met andere woorden: politieke – doeleinden.

De Assemblee verwees het verzoek, conform haar Reglement van Orde, door naar de genoemde commissie, die van haar bevindingen aan de PACE zal rapporteren. Een debat over het rapport van de commissie heeft plaatsgevonden op donderdag 25 april.

Gedurende deze deelsessie is de Assemblee toegesproken door de President van Duitsland, de heer Joachim Gauck, door de minister-president van Georgië, de heer Bidzina Ivanishvili, door de vicePresident van de Federale Raad van Zwitserland en hoofd van het Federale Departement van Buitenlandse Zaken, de heer Didier Burkhalter en door de heer Anton Martí, regeringsleider van Andorra en voorzitter van het Comité van Ministers van de Raad van Europa. Hun speeches zijn terug te vinden op de desbetreffende pagina's van de website van de PACE.

2. Post-monitoring dialoog met Turkije

Rapport (doc.nr.13160)

Door de Committee on the Honouring of Obligations and Commitments by Member States of the Council of Europe is een rapport uitgebracht waarin wordt gerefereerd aan het feit, dat toen de PACE in 2004 besloot de monitoringprocedure ten aanzien Turkije te beëindigen, er 12 punten restten die nog actie vergden en die sindsdien van tijd tot tijd onderwerp van gesprek zijn geweest in zgn. post-monitorings dialogen. De commissie erkent dat in Turkije belangrijke hervormingsprocessen gaande zijn tegen de achtergrond van een politieke transitie waarbij leger en rechterlijke macht zijn betrokken en waarbij het Koerdische vraagstuk en regionale instabiliteit, niet in de laatste plaats in het buurland Syrië, een rol spelen. In economisch opzicht heeft Turkije zeer veel bereikt, gegeven

de wereldwijde crisis; het heeft zijn positie als regionale macht daarmee bevestigd. Het land is een «benchmark» voor moslimlanden in het Zuidelijk deel van de Middellandse Zee geworden na de omwentelingen van de Arabische Lente.

Tussen 2004 en 2013 hebben in Turkije vele hervormingen plaatsgevonden, maar, zo is vindt de commissie, daarvan hangen er maar een paar samen met de door de Assemblee opgesomde punten die nog verbetering vergden. De commissie bespreekt deze punten in haar rapport uitvoering en verwelkomt daarbij de voortgang die Turkije boekt bij het in lijn brengen van haar wetgeving met het EVRM, de verbetering van de rechten van de Koerden op het terrein van cultuur en taal, het opstarten van een dialoog met religieuze gemeenschappen en het instellen van het instituut Ombudsman. Maar de commissie geeft ook een uitgebreide opsomming van de stappen die Turkije nog moet zetten om zijn hervormingsprogramma met succes te kunnen afsluiten, zoals bijvoorbeeld de verdere herziening van de Grondwet en van het Wetboek van Strafrecht, maar ook de hervormingen ten aanzien van het recht van vrije meningsuiting, ten aanzien van de voorlopige hechtenis, op het terrein van lokale en regionale decentralisatie en het tot oplossing brengen van het Koerdische vraagstuk.

Alles overziende concludeert de commissie dat de institutionele en wettelijke hervormingen in Turkije in gang, maar nog niet voltooid zijn. De Assemblee zal, zo meent zij tenslotte, de hervormingen nauwgezet blijven volgen en zal daarbij opnieuw de volle steun van de Raad van Europa, in het bijzonder die van de Venice Commissie aanbieden om Turkije te helpen bij een succesvolle afronding van zijn hervormingen.

Debat

Aan het debat over dit rapport is deelgenomen door de heer **Omtzigt**, die de conclusie van het lijvige rapport van de commissie, dat er veel is bereikt, maar ook nog veel te doen is, volledig zei te onderschrijven. De heer Omtzigt toonde zich wat verbaasd over het in dit debat door sommige sprekers ingenomen standpunt dat er een harde datum zou moeten worden gesteld waarop de post-monitoring zou moeten worden afgesloten. Naar zijn mening zou er een harde standaard moeten worden vastgesteld voor een beëindiging van dit traject. Hij verzocht de rapporteur op dat standpunt te reageren. Het zou prettig zijn als kan worden gezegd wat Turkije zou moeten doen om te zijner tijd te ontkomen aan verdere post-monitoring. Dat zou immers het ultieme doel van de Turkse autoriteiten moeten zijn.

In het rapport worden minderheden enkele malen genoemd. De heer Omtzigt zei zich zorgen te maken over het feit dat de Assemblee in 2010 Resolutie 1704 inzake de godsdienstvrijheid in Turkije had aangenomen. Paragraaf 20 van die resolutie verzocht de Turkse autoriteiten met een schriftelijke reactie op de in het achterliggende rapport genoemde onderwerpen te komen. Ondanks vier herinneringen vanuit de Committee on Legal Affairs and Human Rights hebben de Turken nimmer gereageerd. De heer Omtzigt zei de vorderingen die bijvoorbeeld met het Halki seminarium worden gemaakt uiteraard te verwelkomen, maar toonde zich tegelijkertijd bezorgd over datgene wat er gaande is rond het Mor Gabriel klooster in zuidoost Turkije. Spreker zei te vrezen dat Turkije nog slechts drie minderheden erkent; die minderheden worden niet genoemd in het Verdrag van Lausanne. Het zou goed zijn als er een officieel antwoord komt van Turkije over de vorderingen op dit punt.

Turkije heeft vorderingen gemaakt, maar een land waarin meer journalisten in het gevang zitten dan in welk ander land van de Raad van Europa ook, waar gekozen politici in detentie verkeren en dat nog steeds worstelt met de erkenning van de Armeense genocide kan nog niet ontsnappen aan een post-monitoring procedure. De heer Omtzigt riep de Assemblee

daarom op niet te stemmen voor het amendement waarin wordt voorgesteld die procedure nu af te sluiten.

Resolutie

Aan het slot van het debat heet de Assemblee een resolutie aanvaard die kan worden gevonden onder nummer 1925.

3. «Fighting child sex tourism» en «Parliaments united in combating sexual violence against children: mid-term review of the ONE in FIVE Campaign»

Rapporten (doc.nrs 13151 en 13152)

De Committee on Social Affairs, Health and Sustainable Development heeft in het eerstgenoemde rapport over de bestrijding van kinder-sekstoerisme opgemerkt dat deze vorm van toerisme tienduizenden kinderen in de wereld, wier fundamentele rechten en waardigheid worden geschonden, aangaat. Europa is zeer bezorgd over dit fenomeen, zowel in haar rol aan zender als van die van ontvanger van reizende seksmisdadigers. De leden van de Raad van Europa zouden kinderen moeten beschermen tegen seksuele uitbuiting, binnen en buiten hun grenzen. Om kinder-sekstoerisme effectief tegen te gaan zouden staten moeten komen tot het opstellen van regionale en internationale standaarden op het gebied van de bescherming van kinderen tegen seksuele exploitatie en zouden zij ervoor moeten zorgen dat hun wetten in overeenstemming worden gebracht met deze standaarden (inclusief het voorzien in extraterritoriale jurisdictie). Staten zouden ook mechanismen in het leven moeten roepen die voorkomen dat seksdelinquenten met een hoog risico naar het buitenland reizen en zij zouden de internationale samenwerking die is gericht op de vervolging van deze mensen moeten intensiveren om de straffeloosheid van daders tegen te gaan. Bewustwordingscampagnes zouden moeten worden voortgezet en duurzaam toerisme zou moeten worden aangemoedigd. Tenslotte zou de steun aan diegenen die in landen van bestemming bezig zijn met de bestrijding van kinder-sekstoerisme moeten worden uitgebreid.

In een tweede rapport van dezelfde commissie wordt gesteld dat naar schatting één op de vijf kinderen slachtoffer wordt van seksueel geweld. Nadat de zgn. Lanzarote-Conventie van de Raad van Europa (die een serie wetten en beleidsvoorstellen opsomt die kinderen beschermen en misbruikers voor de rechter brengen) in 2007 werd opengesteld voor ondertekening, werd in 2010 de ONE in FIVE campagne van de Raad van Europa gelanceerd met het doel om de Lanzarote Conventie te promoten en de noodzaak tot handelen onder ieders aandacht te brengen. De «ONE in FIVE campagne wordt gevoerd op gouvernementeel, parlementair, regionaal en lokaal niveau, in nauwe samenwerking met de verschillende organen van de Raad van Europa. Het grootste succes van de campagne tot nu toe is de aanzienlijke toename van het aantal ratificaties van de Lanzarote Conventie, dat in maart 2013 het getal van 25 bereikte. De reikwijdte en de effecten van de campagne zouden in de komende twee jaren volgens de commissie nog vergroot kunnen worden. Zij pleit dan ook voor meer geld voor de campagne en stelt voor meer druk uit te oefenen op staten om de Conventie te ondertekenen en om hun wetgeving in overeenstemming met de Conventie te brengen. Tenslotte zouden de «stakeholders» hun werk beter op elkaar moeten afstemmen zodat seksueel geweld wordt beantwoord met «zero tolerance».

Debat

De heer **Omtzigt** heeft aan het debat over beide rapporten deelgenomen en heeft daarin het woord gevoerd namens de fractie van de Europese

Volkspartij. Hij sprak zijn waardering voor de rapporten uit en dankte de rapporteurs voor hun werk, maar stelde direct ook de vraag wat de Raad van Europa doet. Hij verwees daarbij naar Resolutie 1733, aangenomen in 2010, waarin de Assemblee zich uitsprak voor het verzwaren van de maatregelen tegen seksuele delinquenten. De Assemblee sprak toen ook uit beter te willen samenwerken in Europa en nam zich voor om dingen aan te pakken. Maar wat is er in al die tijd gebeurd? Aan het eind van 2010 werd Robert M. uit Letland in Duitsland veroordeeld wegens seksuele misdrijven. Hij werd opgepakt in Nederland waar hij meer dan 60 kinderen bleek te hebben verkracht. Drie staten, inclusief Nederland, faalden volledig in hun onderlinge samenwerking om dit alles te voorkomen. We kunnen dus prachtige woorden uitspreken en voorstellen doen – bijvoorbeeld om een centrale database in te richten – maar als we die niet werkelijk waarmaken in de komende drie jaren, dan zal zich een volgende zaak aandienen.

De heer Omtzigt zei eenieder, inclusief de Commissie voor Sociale Zaken, Gezondheid en Duurzame Ontwikkeling, graag te willen uitnodigen om te gaan samenwerken om ervoor te zorgen dat de genoemde verschrikkelijke dingen niet meer gebeuren. In plaats van weer een resolutie die ons oproept tot handelen hebben we ander wettelijk instrument nodig, zo voegde hij toe.

Eén van de sprekers in dit debat, zo vervolgde de heer Omtzigt, heeft gerefereerd aan de pedofielenvereniging «Martijn. De heer Omtzigt zei zich voor deze vereniging te schamen en deelde mee een wetsvoorstel in de Nederlandse Tweede Kamer te hebben ingediend op grond waarvan verenigingen die worden geleid door mensen die zijn veroordeeld wegens seksuele misdrijven, worden verboden, zoals ook in de Lanzarote Conventie is vastgelegd. Hij voegde tot over deze kwestie ook schriftelijke vragen aan de ministerraad in Nederland te hebben gesteld, maar dat heeft tot niets geleid.

Er zijn dus prachtige woorden uitgesproken, maar we hebben nog erg weinig gedaan. De heer Omtzigt vroeg daarom de mensen achter de ONE in FIVE campagne en de Committee on Social Affairs, Health and Sustainable Development het praktische werk over te nemen en bij de verdragspartners van de Lanzarote Conventie na te gaan en te evalueren wat zij in de praktijk doen. De commissie zou daarin het initiatief moeten nemen en zou tot een uitwisseling van informatie moeten komen. Daarbij zullen zich ongetwijfeld allerlei problemen, zoals de privacy, voordoen, maar die moeten worden opgelost. Laten we aan het werk gaan.

Resolutie

Het debat is afgesloten met de unanieme aanvaarding van een resolutie (nr. 1926) en een aanbeveling (nr. 2013).

4. Geweld tegen religieuze gemeenschappen en groeperingen

Rapport (doc.nr. 13157)

De committee on Political Affairs and Democracy heeft een rapport uitgebracht waarin zij haar zorg uitspreekt over de wereldwijde toename van het aantal gewelddadige aanslagen tegen religieuze groeperingen en gemeenschappen. Zij stelt vast dat er niet alleen sprake is van fysiek, maar ook van psychologisch geweld tegen personen en groepen wegens hun geloof; zij veroordeelt dat geweld in de meest ondubbelzinnige bewoordingen. De Parlementaire Assemblee heeft onophoudelijk aandacht gevraagd voor het belang van het handhaven van het recht van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, zoals neergelegd in artikel 9 van het EVRM en in artikel 18 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

Lidstaten van de Raad van Europa worden aangespoord om o.a. opnieuw te bevestigen dat respect voor de mensenrechten, democratie en burgerlijke vrijheden een gezamenlijke basis vormt waarop zij hun betrekkingen met derde landen bouwen en om te waarborgen dat in hun overeenkomsten met derde landen een democratische clausule, waarvan de godsdienstvrijheid deel uitmaakt, wordt opgenomen.

Debat

De heer **Omtzigt** heeft deelgenomen aan dit debat en dankte de rapporteur, de Italiaanse afgevaardigde Volonté, voor het uitbrengen van een rapport over een onderwerp dat, naar iedereen had gehoopt, in de 21ste eeuw geen discussie meer zou behoeven. Na een verschrikkelijke 20ste eeuw, waarin een aantal genocides, ook op basis van religie, in Europa heeft plaatsgevonden, hoopten wij allen dat zij niet zouden plaatsvinden in de 21^e eeuw; toch neemt het geweld in onze tijd weer toe. De heer Omtzigt zei erg trots te zijn op artikel 9 van het EVRM dat aan een ieder het recht op de vrijheid van gedachten, van levensovertuiging en godsdienst geeft, inclusief ieders vrijheid om van zijn religie of geloof te veranderen. Dat is tamelijk uitzonderlijk omdat andere verdragen, zoals de Cairo Declaration, dat laatste recht niet kennen. Artikel 7 EVRM bevat de vrijheid van ieder om, hetzij alleen, hetzij samen met anderen, in beslotenheid of in het openbaar, zijn geloof of religie te belijden in onderwijs, ceremonie, eredienst of ritueel. Dat betekent dat men dat niet alleen thuis, maar ook in het openbaar kan doen. Dat kan gevolgen hebben voor de opstelling die men in het leven kiest ten aanzien van opvoeding en gezondheidszorg, zo lang die opstelling geen te grote inbreuk maakt op de vrijheid van anderen.

De heer Omtzigt zei erg bezorgd te zijn over de dingen die nu in het Midden-Oosten gebeuren. In elk van beide landen Syrië Egypte worden 2 miljoen christenen verdreven. Op het moment waarop deze woorden worden uitgesproken, worden twee bisschoppen die van Turkije naar Aleppo in Syrië onderweg waren – John Ibrahim van de Syrisch Orthodoxe Kerk en Boulos Yazigi van de Grieks Orthodoxe Kerk nog steeds gekidnapt en zijn zij nog niet bevrijd. Het gaat hier niet om een gewone kidnapping; het is een manier om er voor te zorgen dat er 2 miljoen christenen uit Syrië worden verdreven. De heer Omtzigt zei dat te betreuren omdat dat het eind van de godsdienstvrijheid in Syrië betekent. Hij zei daarom ook het woord «Arabische lente» niet meer te gebruiken. De lente is omgeslagen in een winter, een koude, harde winter voor de talrijke minderheden. Wij zullen de dag waarop daar een militaire overwinning zal worden gevierd en de overwinnaars de christenen, waarschijnlijk Alevi's en andere minderheden, zullen verdrijven, betreuren. De heer Omtzigt pleitte ervoor deze gebeurtenissen als centraal aandachtspunt van de Raad van Europa te bestempelen in alle contacten die er de komende weken, maanden en jaren zullen zijn. Wij moeten onze eigen godsdienstvrijheid scherp in het oog houden, maar zij moet ook een veel belangrijker rol in onze buitenlandse politiek krijgen.

Resolutie

Aan het slot van het debat heeft de Assemblée een resolutie (nummer 1928) aanvaard.

5. Het onderzoek naar de geloofsbrieven van de heer Andriy Shevchenko

Rapport (doc.nr.13193)

Zoals in de inleiding vermeld, heeft de Committee on Rules of Procedure, Immunities and Institutional Affairs, naar aanleiding van een interventie van de heer Omtzigt op maandag 22 april 2013, zich overeenkomstig het Reglement van Orde van de PACE gebogen over de nog niet goedgekeurde geloofsbrieven van de heer Andriy Shevchenko, die wenst op te treden als opvolger in de delegatie van Oekraïne van de heer Serhiy Vlasenko, die zijn zetel in de PACE is kwijtgeraakt als gevolg van een rechterlijke uitspraak die zou zijn ingegeven door politieke motieven. De Committee on Rules of Procedures heeft in haar rapport uitgesproken dat de procedurele gronden van Regel 7.1 van het Reglement van Orde in het onderhavige geval niet van toepassing zijn en dat de geloofsbrieven van de heer Shevchenko in overeenstemming zijn met Regel 6 van het Reglement van Orde. Conform het bepaalde in artikel 25 van het Statuut van de Raad van Europa kan aan geen afgevaardigde gedurende een sessie van de Assemblee zijn of haar mandaat worden ontnomen zonder toestemming van de Assemblee. Bijgevolg wordt de Assemblee uitgenodigd een formele beslissing te nemen over de ontneming van het mandaat van de heer Vlasenklo. De commissie stelt de Assemblee daarom voor het mandaat van de heer Vlasenko te doen vervallen en de geloofsbrieven van de heer Chevchenko goed te keuren.

Debat

Aan het debat over dit rapport is deelgenomen door de heer **Kox** die het woord voerde namens de fractie van Verenigd Europees Links. De heer Kox wees erop dat de Assemblee vooral een politiek orgaan is dat is samengesteld uit vertegenwoordigers van vele politieke posities. Om eerlijke debatten te kunnen voeren heeft de Assemblee regels nodig. Die regels zijn vastgesteld door de Assemblee en de Rules-commissie is er om na te gaan of die regels worden aanvaard. Zo simpel is het. De commissie kan niet meer doen dan haar is opgedragen. De heer Kox vroeg de andere leden van de Assemblee dringend deze eenvoudige logica te accepteren. Zonder regels en zonder gehoorzaamheid aan die regels kan de Assemblee geen fair en behoorlijk debat voeren. De heer Kox zei het rapport van de commissie om die reden te steunen.

Resolutie

Na de afsluiting van het debat aanvaardde de Assemblee een resolutie waarin de inhoud van het rapport van de commissie werd ondersteund en waarmee de geloofsbrieven van de heer Chevchenko werden goedgekeurd. (nr.1931)

6. Spoeddebat: «Syrische vluchtelingen in Jordanië, Turkije, Libanon en Irak: hoe kan internationale hulp worden georganiseerd en ondersteund?

Aan het debat over dit onderwerp, waartoe op maandag 22 april was besloten, is van Nederlandse zijde deelgenomen door de heer **Kox**, die het woord voerde namens de fractie van Verenigd Europees Links.

Ter inleiding van zijn bijdrage dankte de heer Kox de heer Pietro Marcenaro voor zijn inleidende opmerkingen en mevrouw Josette Durrieu, die leiding heeft gegeven aan de fact-finding missie naar Jordanië en de Palestina waaraan ook de heer Kox had deelgenomen. Wat

men van Jordanië, Libanon, Irak en Turkije ook kan zeggen, men mag ze in ieder geval niet verantwoordelijk stellen voor de verschrikkelijke oorlog in hun buurland Syrië, die intussen 70.000 levens heeft gekost en oorzaak is van de ontheemding van 4 miljoen mensen en het doen ontstaan van 1,4 miljoen vluchtelingen. Niettemin doen wij, de internationale gemeenschap, alsof het vanzelfsprekend is dat deze vier landen de verantwoordelijkheid nemen voor de zorg voor al die mensen in Syrië die al op de vlucht waren, voor allen die vandaag op de vlucht zijn en voor al diegenen die nog op de vlucht zullen gaan op zoek naar een veilige bestemming. Duizenden Syriërs steken dagelijks de grenzen van deze landen over. Hun aantal kan aan het eind van het jaar zijn opgelopen tot 4 miljoen.

De verantwoordelijkheid die op deze landen rust is, zo heeft het werkbezoek aan de regio laten zien, enorm. Volgens eerste minister van Jordanië Ensour bedreigt de Syrische crisis nu de nationale veiligheid van Jordanië. De spanningen tussen Jordanische burgers en Syrische vluchtelingen nemen met de dag toe. Al meer dan 500.000 vluchtelingen hebben onderdak gezocht en gevonden in Jordanië, een arm land waar water, huisvesting, werk en gezondheidszorg schaarse artikelen zijn. Min of meer dezelfde omstandigheden treft men aan in Irak en Libanon. Het is Turkije tot nu toe gelukt de hulpverlening zelf te organiseren, maar de middelen van dat land zijn binnenkort ook uitgeput.

Intussen kijkt de rest van de wereld toe hoe deze catastrofe zich voltrekt. Niet meer dan de helft van de VN- hulpacties zijn gefinancierd. Wij zetten miljarden op onze spaarrekeningen, maar zijn niet in staat om enkele miljoenen die nodig zijn om de buurlanden van Syrië te helpen bij het verstrekken van opvang en voedsel aan de vluchtelingen bij elkaar te brengen. Laten we er geen doekjes om winden: onze wereld barst van de hypocrisie. We betreuren de tragedie die zich in Syrië en zijn buurlanden voltrekt ten zeerste en tegelijkertijd laten we na om ten minste de kosten van de opvang van de vluchtelingen voor onze rekening te nemen; en het ergste moet nog komen. Als de strijd om Damascus losbarst zullen de buurlanden van Syrië overstromd worden door vluchtelingen. In plaats van te gaan zitten wachten op de ineenstorting van Syrië en zijn burens zou de internationale gemeenschap zich moeten ontdoen van haar beschamende hypocrisie en haar verantwoordelijkheid moeten nemen.

De heer Kox zei namens de fractie van Verenigd Europees Links een voorstel te willen doen. In de eerste plaats zou de internationale gemeenschap haar beloften gestand moeten doen en zich garant moeten stellen voor betaling van de volle 100% van de kosten van de VN-operaties. Laten we al onze excuses van ons werpen en de daad bij het woord voegen. Laten we in de tweede plaats, wanneer en waar dat kan, zorgen voor meer daadwerkelijke bilaterale steun aan de vier buurlanden zodat zij althans een minimum pakket aan voorzieningen aan hun eigen burgers kunnen aanbieden om te voorkomen dat er gevaarlijke anti-vluchtelingen sentimenten ontstaan. Laten wij verder zorgen voor humanitaire evacuatie indien de buurlanden daar om vragen en laten we die acties coördineren met de VN. In de vierde plaats zou de internationale gemeenschap meer politieke druk moeten uitoefenen op de Syrische regering, op de oppositie, de Verenigde Staten en de Russische Federatie om te komen tot een akkoord over een staak-het-vuren zodat internationale hulp aan het land kan worden geboden. Deze burgeroorlog moet stoppen en iedere steun aan de oorlog moet worden verboden door de internationale gemeenschap. Er is geen tijd meer te verliezen. Degenen die denken dat dit niet hun probleem, maar dat van anderen is zijn blind en doof. Het doorgaan van de oorlog in Syrië en de groeiende last van de buurlanden van Syrië zal het Midden-Oosten tot een gevaarlijke regio voor ons allen maken. Als de wereld een dorp is dan kunnen we niet toestaan dat een

explosief vuur blijft woeden in het centrum van dat dorp. Wij moeten ons dit aantrekken en handelen voor het te laat is.

Afsluitend vroeg de heer Kox de secretaris-generaal van de Raad van Europa en de President van de PACE zo snel mogelijk een bezoek aan de regio te brengen om na te gaan op welke manieren de lidstaten van de Raad van Europa hulp kunnen bieden aan de getroffen landen. Wij kunnen hen niet alleen laten, het is onze plicht, zo besloot de heer Kox.

7. Joint debate over «Frontex: human rights responsibilities» en «Management of mixed migration and asylum challenges beyond the European Union's eastern border».

Rapporten (doc.nrs. 13161en 13163)

De Committee on Migration, Refugees and Displaced Persons en de Committee on Legal Affairs and Human Rights hebben rapporten uitgebracht waarin zij erop wijzen dat het agentschap Frontex van de Europese Unie belast is met de taak acties van lidstaten met betrekking tot het beheer van en de controle over de externe grenzen van de EU te coördineren.

Terwijl de zorgen over de veiligheid op de eerste plaats komen, biedt de aanwezigheid van het agentschap ook mogelijkheden om het respect voor mensenrechten te vergroten. Toch is er op Frontex en de EU kritiek geuit omdat zij hun gezamenlijke grensbewakingsoperaties en hun terugzendoperaties niet overeenkomstig de mensenrechtencriteria zouden hebben uitgevoerd. Er zijn ook zorgen geuit over de gevolgen van de activiteiten van Frontex voor de mensenrechten op een meer structureel niveau in termen van gebrek aan transparantie, onduidelijke aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid en gebrek aan democratische controle in het bijzonder waar het overeenkomsten met derde-landen betreft.

In reactie op deze zorgen heeft Frontex een Fundamentele Rechten Strategie en een Gedragscode onderschreven. Voorts zijn in de Frontex Regulation voorwaarden ten aanzien van de bescherming van mensenrechten opgenomen is wordt voorzien in de benoeming van een Officier Fundamentele Rechten en de oprichting van een Consultative Forum on Fundamental Rights. Deze nieuwe mechanismen voor de waarborging van de mensenrechten zullen nu effectief moeten worden ingezet.

De rapporten stellen verder dat er vervolgstappen nodig zijn om de democratische controle door het Europese Parlement te verbeteren; mensenrechtentrainingen voor hen die betrokken zijn bij Frontex-operaties zullen voorrang moeten krijgen en er zal een onafhankelijk monitoringsysteem met een goede klachtenprocedure moeten worden opgezet om ervoor te zorgen dat de noodzakelijke publieke verantwoording zal plaatsvinden.

Tenslotte zullen enkele tekortkomingen bij Frontex op het operationele en structurele niveau moeten worden aangepakt.

Debat

Aan het debat over dit rapport heeft de heer **Franken** deelgenomen; hij voerde het woord namens de fractie van de Europese Volkspartij. De heer Franken dankte allereerst de rapporteurs en complimenteerde hen met de kwaliteit van hun analyses en conclusies die de noodzaak van het benadrukken van het belang van de mensenrechten voor mensen in ongemakkelijke of zelfs ernstige omstandigheden opnieuw bevestigden. Helaas vormen die mensen een grote groep in ons deel van de wereld, migranten en vluchtelingen die niet alleen onder slechte omstandigheden, maar ook met grote teleurstellingen leven. Zij zijn huis en haard ontvlucht en zullen, nadat het ze is gelukt levend een gastland te bereiken, in veel

gevallen voor langere tijd gedetineerd zijn. We zijn het er over eens, aldus de heer Franken, dat niemand dit wil.

Het is echter erg moeilijk om goede omstandigheden te creëren waaronder de grote stromen mensen uit Afrika, het Midden-Oosten en andere landen, waar oorlog en geweld heersen, kunnen worden opgevangen. Daarom probeert de EU de instroom aan de grenzen te reguleren. Frontex is een samenwerkingsproject van EU-lidstaten die erkennen dat niet alleen de landen aan de zuid- en de zuid-oostgrenzen de lasten zouden moeten dragen van het aanbieden van hulp aan de vluchtelingen. Dat is nu een taak van de gehele EU.

Maar er is, zo vervolgde de heer Franken, nog iets anders. De verantwoordelijkheid voor het welzijn van de vluchtelingen ligt niet alleen bij de EU. Alle regeringen van de landen waarnaar de vluchtelingen zich begeven dienen de fundamentele rechten te respecteren, zelfs wanneer die vluchtelingen hun reis willen voortzetten naar andere landen. Die landen dienen hun buurlanden ook te helpen bij het organiseren van goede hulp. Het rapport legt de vinger bij de structurele en operationele zwakke plekken van het EU-agentschap. De heer Franken zei aan de waarschuwingen van de rapporteur om zich bewust te zijn van de gevolgen voor de mensenrechten van iedere stap in de besluitvormingsketen vanaf het moment van binnenkomst van de vluchteling tot aan zijn aankomst op een nieuwe bestemming niets te willen toevoegen. Het rapport bevat een soort «checklist» voor al diegenen die een taak hebben in de monitoring. Van alle landen van de Raad van Europa mag worden verwacht dat zij zullen meehelpen om de onverwacht grote stroom vluchtelingen als gevolg van de Libische crisis en de Syrische oorlog te reguleren. Wij waarderen en respecteren wat Turkije heeft gedaan om meer dan 260.000 Syriërs vluchtelingen op te vangen, maar wij allen zullen met elkaar moeten samenwerken. De leden van de Raad van Europa dienen elkaar te versterken in het gemeenschappelijk respect voor de rechten van de vluchtelingen, die helaas gedwongen werden hun vaderland te verlaten.

Resoluties

Het debat werd afgesloten met de aanvaarding van een resolutie en een aanbeveling (nrs. 1933 en 2016).

8. Nanotechnologie: het zoeken van een balans tussen kansen en bedreigingen voor de volksgezondheid en het milieu

Rapport (doc.nr. 13117)

Door de Committee on Social Affairs, Health and Sustainable Development wordt in dit rapport opgemerkt dat nanotechnologie – het manipuleren van materiaal op het niveau van het atoom of de molecule – en zijn talloze toepassingen in potentie enorme voordelen in zich draagt (in het bijzonder op het terrein van de nano-geneeskunde), maar ook tot ernstige schade kan leiden. Zoals met veel nieuwe technologieën het geval is, is over de vele risico's zowel ten aanzien van de volksgezondheid als ten aanzien van het milieu nog maar weinig bekend. Commerciële toepassingen van nanotechnologie worden echter intussen alom gebruikt. De regelgeving heeft moeite om de snelheid waarmee de wetenschappelijke innovatie plaatsvindt bij te houden.

De Raad van Europa, het enige Pan-Europese orgaan met een mandaat dat is gericht op de bescherming van de mensenrechten, dient wettelijke regels op te stellen die zijn gebaseerd op het voorzorgsbeginsel, ter bescherming van 800 miljoen Europeanen tegen risico's en schade; die regels dienen tegelijkertijd geen barrière te vormen voor de ontwikkeling van de grote voordelen van nanotechnologie. De Assemblee dient het Comité van Ministers via een aanbeveling te verzoeken een stelsel van

passende richtlijnen uit te werken dat is gericht op het vinden van een balans tussen de voordelen en de risico's voor de volksgezondheid en het milieu en dat moet kunnen fungeren als een model voor wereldwijde regelgeving. Daartoe dient een zgn «feasibility study» te worden opgezet onder auspiciën van de Committee on bioethics van de PACE.

Debat

Mevrouw **Faber-van de Klashorst** heeft deelgenomen aan een debat over dit rapport. Zij dankte de rapporteurs voor hun rapport over dit interessante en tegelijk zo gecompliceerde onderwerp. Ze lichtte vervolgens toe dat zij, omdat zij nog slechts kort lid is van de PACE, nog niet lang bij het rapport betrokken was geweest.

Mevrouw Faber-van de Klashorst zei te begrijpen dat er mensen zijn die zich over bepaalde ontwikkelingen zorgen maken. Maar nanotechnologie kan ook een enorme aanjager zijn van de economie en van wetenschappelijke vooruitgang. In de geschiedenis zien we vaker dat een economische opleving volgt nadat de wetenschap een sprong voorwaarts heeft gemaakt of nadat er iets revolutionairs is gebeurd.

Nanotechnologie, zo vervolgde zij, opent de deur naar nieuwe mogelijkheden; die vooruitgang zouden wij niet moeten tegenhouden. We moeten juist leren de enorme verantwoordelijkheden die hiermee gepaard gaan te beheersen. Er zullen altijd mensen zijn die misbruik zullen willen maken van wetenschappelijke mogelijkheden. Maar dat mag geen reden zijn om de ontwikkeling van nanotechnologie te gaan dwarsbomen.

Resolutie

De Assemblee heeft aan het einde van dit debat een resolutie aangenomen die kan worden gevonden onder nummer 2017.

De voorzitter van de delegatie,
Franken

De griffier van de delegatie,
Nieuwenhuizen